Ārlietu ministrija

K. Valdemāra iela 3, Rīga, LV-1395, tālr. 67016201, fakss 67828121, e-pasts pasts@mfa.gov.lv, www.mfa.gov.lv

Rīgā

19.10.2026. Nr. ND/68/2026/6740

Uz . Nr.

Latvijas Republikas Saeima

Par atbildes sniegšanu uz Saeimas deputātu jautājumiem Nr.146/P14

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija (turpmāk - ministrija) 2026. gada 15. oktobrī saņēma Saeimas deputātu informācijas pieprasījumu par ministrijas finansējuma piešķiršanu nevalstiskajām organizācijām (turpmāk - NVO), kurā lūgts sniegt skaidrojumu par konkrētām NVO piešķirtā finansējuma tiesisko pamatu, lietderību un izlietojuma kontroli. Zemāk ministrijas atbildes uz Saeimas deputātu uzdotajiem jautājumiem.

Ministrijas prioritātes, funkcijas un tiesiskais pamats

Ārlietu ministrija savā darbībā konsekventi īsteno trīs valdības prioritātes ārlietās - drošība, ekonomikas attīstība un rūpes par cilvēkiem. Prioritātes tiek īstenotas ar visiem ārlietu dienesta rīcībā esošajiem instrumentiem, t.sk. divpusējā un daudzpusējā diplomātija, Latvijas pozīciju iestrāde ES politikās un nostājās, ekonomiskā diplomātija un ārējā tirdzniecība, konsulārais atbalsts un publiskā diplomātija. Šīs prioritātes tiek integrētas arī attīstības sadarbības un humānās palīdzības programmās un iniciatīvās. Tāpat galveno prioritāšu īstenošanai Ārlietu ministrija sadarbojas ar pilsonisko sabiedrību un tās organizācijām.

Vēršam uzmanību, ka informācijas pieprasījumā minētajām NVO lielākā daļa finansējuma ir piešķirta attīstības sadarbības politikas īstenošanas ietvaros. Kā minēts informācijas pieprasījumā, ministrijas nolikums paredz, ka ministrija veic ar" ī(…) citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas (…)". Viens no šādiem ārējiem normatīvajiem aktiem ir Starptautiskās palīdzības likums (turpmāk – SPL), kas nosaka kārtību, kādā tiek plānota un īstenota starptautiskā palīdzība (tostarp attīstības sadarbība), un starptautiskās palīdzības plānošanā un īstenošanā iesaistīto atbildīgo institūciju kompetences.

Vienlaikus daļa finansējuma konkrētajām NVO ir piešķirta arī publiskās diplomātijas programmas ietvaros, lai atbalstītu Latvijas dalības Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības Padomē (turpmāk - ANO DP) prioritāšu īstenošanu, aktualizējot Latvijai svarīgos jautājumus ANO dienaskārtībā – atbalstu Ukrainai un Krievijas ierobežošanu. Finansējums piešķirts ministrijas budžetā apstiprinātajam prioritārajam pasākumam "Latvijas kandidatūras ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025.g.lobija kampaņas nodrošināšana Latvijas dalībai ANO Drošības padomē 2026.-2028.g.".

Attīstības sadarbības politikas un ANO DP kampaņas īstenošana un NVO loma tajā

Attīstības sadarbība ir ārpolitikas instruments, ar kura palīdzību Latvija sniedz ieguldījumu partnervalstu izaugsmē, ilgtspējīgā attīstībā un to reģionu stabilitātē, vienlaikus

veicinot Latvijas drošības un ekonomiskās intereses, kā arī nostiprinot ilgtermiņa partnerību veidošanu. Latvija pakāpeniski pārgāja no oficiālās attīstības palīdzības saņēmējas uz tās sniedzēju ar pievienošanos Eiropas Savienībai, taču Latvijas oficiālās attīstības palīdzības apjoms joprojām ir starp zemākajiem Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (turpmāk - OECD) Attīstības palīdzības komitejas (turpmāk - DAC) dalībvalstu vidū.[1]

Latvija ir iesaistīta Eiropas Savienības kopējās attīstības sadarbības politikas veidošanā un īstenošanā, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību partnervalstīs, ievērojot Eiropas Savienības stratēģiskās intereses, tai skaitā iepretim citu donoru praksēm un standartiem. Arī Latvijas divpusēji īstenotie attīstības sadarbības projekti ierakstās gan Eiropas Savienības kopējā ārpolitikā kā daļa no *Team Europe* pieejas, gan saskan ar citu līdzīgi domājošo partnervalstu centieniem attīstības sadarbības jomā. Solidaritāte un Latvijas ieguldījums citu valstu izaicinājumu risināšanā ir īpaši svarīgi apstākļos, kad Latvijai pašai ir būtisks partnervalstu pienesums Latvijas drošības stiprināšanā.

Kā pierāda pēdējās desmitgades notikumi, nestabila drošības situācija un nepietiekama ekonomiskā un sociālā attīstība pat ģeogrāfiski tālos pasaules reģionos var radīt apdraudējumus arī Latvijai, piemēram, caur nelegālo migrāciju. Īpaša prioritāte attīstības sadarbības politikā Latvijai saglabājas Eiropas Savienības austrumu kaimiņu reģiona valstis, īpaši ņemot vērā Krievijas agresijas kara Ukrainā turpināšanos un Krievijas destruktīvo pieeju attiecībā uz tās kaimiņu reģioniem. Šajā kontekstā Ukrainas noturības stiprināšanai ir bijusi centrāla loma arī attīstības sadarbības projektu ietvaros, pielāgojot atbalsta jomas Ukrainas specifiskajām vajadzībām. Attiecīgi visaptveroša atbalsta nodrošināšana Ukrainai ir būtiska prioritāte, kas tiek nodrošināta gan caur attīstības sadarbības projektiem, gan caur aktīvu Latvijas darbību ANO DP.

Lai nodrošinātu ievēlēšanu ANO DP Latvijai bija nepieciešams nodrošināt plašu pasaules valstu atbalstu. Tas notika arī caur dažādu tematisko pasākumu īstenošanu Latvijas vēstniecībās publiskās diplomātijas programmas ietvaros. Piecu gadu laikā publiskās diplomātijas programmā Latvijas kandidatūras ANO Drošības padomē lobija kampaņas atbalstam ir noorganizēti vairāk nekā 206 pasākumi Eiropā, ASV, Āzijā, Āfrikā, Austrālijā un Okeānijas reģionā, aktualizējot Latvijai svarīgos jautājumus ANO dienaskārtībā – atbalstu Ukrainai un Krievijas ierobežošanu, starptautiskās tiesībās balstītās kārtības aizstāvēšanu un daudzpusējās sadarbības veicināšanu. Neatsverama loma šīs programmas īstenošanā ir diplomātisko pārstāvniecību sadarbībai ar NVO sektoru. Katrā konkrētā projektā, kas organizēts publiskās diplomātijas programmā Latvijas kandidatūras ANO DP lobija kampaņas atbalstam, sadarbības partneri un eksperti no NVO izvēlēti, pamatojoties uz viņu profesionālo kompetenci, praktisko pieredzi un ieguldījumu ANO DP prioritāro jautājumu un mērķu īstenošanā. NVO partneru un ekspertu zināšanas nodrošinājušas projekta aktivitātēm augstu pievienoto vērtību, atbilstību starptautiskajiem standartiem un ilgtspējīgu ietekmi.

Arī attīstības sadarbības ietvaros projektu īstenotāju atlasē nozīme ir profesionālajai pieredzei konkrētajā aktuālajā atbalsta jomā, taču granta konkursu ietvaros, atbilstoši konkursa nolikumam, tiek vērtēts tieši konkrētā projekta saturiskais piedāvājums. Ņemot vērā, ka partnervalstīm atbalsts ir nepieciešams visdažādākajās jomās, arī attīstības sadarbības projektu īstenotāju klāsts ir daudzveidīgs – tās mēdz būt gan NVO, gan valsts institūcijas un aģentūras, gan privātā sektora pārstāvji. Latvijas NVO, izmantojot savas zināšanas un pieredzi dažādās jomās, var palīdzēt partnervalstu valsts iestādēm un NVO pilnveidot to zināšanas un pārņemt labo praksi. Atzinību Latvijas NVO darba kvalitātei apliecina arī fakts, ka to īstenotie projekti spēj piesaistīt vērā ņemamu citu donoru finansējumu. Piemēram, Centram MARTA ir ilgstoša

[1] 2025. gada provizoriskie OECD DAC dati liecina, ka Latvijas oficiālā attīstības palīdzība sastāda 0,18% no nacionālā kopienākuma, kas ierindo Latviju 25 vietā no 33 DAC dalībvalstīm. (Jāņem vērā, ka dati atbilstoši OECD metodoloģijai, iekļauj arī atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijā pirmajos 12 mēnešos)

sadarbība ar ANO Attīstības programmas (turpmāk - UNDP) biroju Uzbekistānā, un Īrija jau otro gadu pēc kārtas iesaistās Centrs MARTA īstenotos projektos. NVO kā projektu īstenotāju iesaiste attīstības sadarbības darbā ir atbilstoša starptautiskajai labajai praksei. OECD DAC, kas ir vadošā starptautiskā organizācija attīstības palīdzības standartu veidošanā, 2021. gadā apstiprinājusi rekomendāciju par pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanu attīstības sadarbībā un humānajā palīdzībā.

Konkrēto NVO ieguldījums ārpolitikas mērķu sasniegšanā

Detalizētāks plānoto vai sasniegto mērķu un rezultātu saraksts ir ietverts pielikumā pievienotajā tabulā, taču zemāk ministrija sniedz skaidrojumu par konkrēto informācijas pieprasījumā minēto NVO ieguldījumu ārpolitikas mērķu sasniegšanā caur to īstenotajiem projektiem.

Centram MARTA ir plaša pieredze dzimumu līdztiesības un vardarbības pret sievietēm novēršanas jomā. Šī pieredze ir aktuāla gan Centrālāzijā, kur Uzbekistānā jau valsts līmenī notiek darbs pie tiesiskuma stiprināšanas un cilvēktiesību aizsardzības saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, gan Ukrainā, kur nepieciešams atbalsts sievietēm, kuras cietušas no vardarbības Krievijas agresijas kara radīto seku rezultātā. Latvija ir aktīvi strādājusi pie mehānismu izveides Krievijas saukšanai pie atbildības, piemēram, Īpašā tribunāla agresijas noziegumam pret Ukrainu izveidošanas un Kompensācijas mehānisma izveides. Centra MARTA projekti iekļaujas šajā darbā, stiprinot dažādu Ukrainas dienestu zināšanas un izmantoto praksi darbā ar seksuālās vardarbības un dzimumā balstītas vardarbības upuriem. 2023.-2024. gadā īstenotā projekta ietvaros tika izveidota mobilā brigāde, lai palīdzētu kara izraisītā seksuālā vardarbībā cietušajiem, tai skaitā nodrošinot iespēju formāli ziņot prokuroram, fiksējot informāciju un nododot to atbildīgajiem dienestiem, un sniedzot atbalstu nepieciešamo speciālistu atrašanai psiholoģiskā un medicīniskā atbalsta saņemšanai. Centrs MARTA īstenoto projektu ietvaros strādā ar plašu informācijas saņēmēju loku, kas ietver ne tikai Ukrainas NVO, bet arī pašvaldības un valsts sociālās jomas darbiniekus un tiesībsargājošās iestādes. Jau minētā projekta ietvaros apmācīti vairāk nekā 850 Valsts sociālā dienesta speciālisti, bet 2025.-2026. gada ietvaros īstenotā projekta ietvaros tiek apmācīti aptuveni 16 Ukrainas Nacionālās tiesnešu skolas pasniedzēji, nodrošinot arī mācību metodiku tiesnešu izglītošanai par dzimumā balstītu vardarbību. Arī projektos Centrālāzijā ir līdzīga pieeja un projektos tiek iesaistīts plašs speciālistu loks, piemēram, projekta ietvaros Tadžikistānā un Kirgizstānā tiek nodrošinātas mācības aptuveni 60 vietējiem speciālistiem - sociālajiem darbiniekiem, psihologiem, NVO pārstāvjiem, policistiem u.c., kas ietver vietējai kultūrvidei pielāgotu metodoloģiju darbā ar cietušajiem.

Latvijas Mikroķirurgu asociācija īsteno apmācību projektus mikroķirurģijas pielietojumam kaujā iegūtu brūču ārstēšanā. 2024.-2025. gadā īstenotā projekta ietvaros tika nodrošināta rekonstruktīvās mikroķirurģijas apmācības programma un sniegts ieskats rekonstruktīvās ķirurģijas operāciju plānošanas un novadīšanas kultūrā Ukrainas mediķiem, kuri pēc apmācības programmas pabeigšanas ir spējīgi patstāvīgi pielietot ievainoto pacientu ārstēšanā mikroķirurģijas tehnikas, samazinot ekstremitāšu amputācijas risku un skaitu, nodrošinot traumēto ekstremitāšu funkcionalitāti. Projekta ietvaros Latvijā apmācības izgāja 20 mediķi, bet Ukrainā apmācīti kopumā 255 mediķi, tai skaitā apmācību nodrošinot arī praktiskā formā, sniedzot pacientu konsultācijas un piedaloties ķirurģiskajās operācijās. Ņemot vērā Krievijas brutālos uzbrukumus, tai skaitā iznīcinot vai bojājot arī medicīnas infrastruktūru, un to radītos upurus, atbalsts Ukrainas medicīnas sektoram ir viena no vadošajām Latvijas atbalsta jomām Ukrainai. Bez jau minētās NVO projektiem mikroķirurģijas jomā, atbalsts no Latvijas puses tiek sniegts arī rehabilitācijas, onkoloģijas un garīgās veselības jomās, kā arī Latvija nodrošina rekonstrukcijas atbalstu vairākām Ukrainas slimnīcām.

Riga TechGirls īstenotie attīstības sadarbības projekti Āfrikā veicina izglītību, sniedzot ieguldījumu meiteņu un sieviešu līdzdalībai tehnoloģiju un inovāciju jomā. Ņemot vērā organizācijas pieredzi un kompetenci sieviešu iesaistes un līdztiesības veicināšanā, Riga TechGirls bijusi iesaistīta arī Latvijas vēstniecības ASV un Latvijas pastāvīgās pārstāvniecības ANO Ņujorkā organizētajos semināros ar plašu partnervalstu dalību no dažādiem reģioniem. Šādi projekti palīdz veicināt ārvalstu interesi par Latvijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomu, kā arī veidot neformālos kontaktus. Atzinību Riga TechGirls darbam apliecina arī konkrētās NVO iesaiste Eiropas Savienības finansētajā projektā Sieviešu līderība publiskajā IKT sektorā, kur Riga TechGirls īstenos aktivitātes Ukrainā, Uzbekistānā un Tanzānijā.

Centra Dardedze īstenotais projekts atbalsta Moldovu tās politikas plānošanas dokumentu ieviešanā attiecībā uz bērnu tiesību aizsardzības stiprināšanu. Bērnu tiesību aizsardzības pilnvērtīga nodrošināšana arī ir daļa no Eiropas Savienības pievienošanās prasībām, tādēļ programma, kas atbalsta bērnu tiesību praktiskās ieviešanas aspektu ir lietderīga Moldovas Eiropas Savienības integrācijas kontekstā.

TechChill ir NVO ar vairāk kā desmit gadu pieredzi dažādu nozaru uzņēmumu attīstības veicināšanā, digitalizācijā, starptautiskajā sadarbībā un investīciju piesaistē. Organizācijas īstenotais projekts veicina Ukrainas mazo un vidējo uzņēmumu piekļuvi starptautiskām investīcijām un sadarbības iespējām, uzlabojot to prasmes un savienojamību ar Eiropas un Baltijas inovāciju ekosistēmu. Šāda projekta ietvaros ir iespējas veidot kontaktus un sadarbības iespējas starp Latvijas un Ukrainas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem.

Latvijas Vēžu un zivju audzētāju asociācija caur iesaisti attīstības sadarbības projektos sniedz ieguldījumu uzņēmējdarbības, īpaši mazo un vidējo uzņēmumu, tostarp lauksaimniecības sektorā, attīstībā un digitalizācijā Āfrikā. Projekta darbs notiek reģionā, kur ir ierobežotas nodarbinātības iespējas un nepietiekama piekļuve lauksaimniecības zemei, piedāvājot alternatīvu un vietējiem apstākļiem piemērotu pārtikas ražošanas risinājumu. Īstenotā projekta mērķis ir stiprināt jauniešu un kopienu organizāciju spēju attīstīt maza mēroga uzņēmējdarbību – akvakultūru. Plašākā kontekstā projekts sniedz pienesumu pārtikas drošības stiprināšanai, kas ir globāli aktuāla tēma. Turklāt Latvijai attīstības sadarbības projekti ekonomikas jomā paver iespējas veidot jaunus kontaktus starp uzņēmējiem reģionos un valstīs, kur Latvijai nav vēstniecības un diplomātiskās pārstāvniecības.

Kaut arī attīstības sadarbības ietvaros prioritārais mērķis ir atbalsts konkrētās partnervalsts izaicinājumu risināšanai, Latvijas ieguvumi ir gan plašākā ārpolitikas kontekstā, gan ļoti praktiski, stiprinot Latvijas ekspertu pieredzi un kontaktus. Viss Ukrainai sniegtais atbalsts palīdz stiprināt tās noturību, gan palīdzot Ukrainas cilvēkiem sadziedēt fiziskās un psiholoģiskās kara radītās traumas, gan palīdzot attīstīt ekonomiku, kas nepieciešama valsts budžeta uzturēšanai kara apstākļos, gan arī atbalstot valsts tieslietu sistēmas attīstību, lai nodrošinātu kara noziegumu veicēju saukšanu pie atbildības un taisnīgu kompensāciju cietušajiem. Lai maksimāli uzlabotu savas sarunu pozīcijas ar globālajiem partneriem par Latvijai aktuālām tēmām, kā atbalsts Ukrainai, ir būtiski, lai Latvija iesaistās arī partneriem svarīgu globālo jautājumu kā pārtikas drošība risināšanā.

Latvijas ieguvums no attīstības sadarbības ir arī ekspertīze, ko Latvijas projektu īstenotāji iegūst strādājot partnervalstīs, īpaši, kad tas ir sarežģītos apstākļos. Bieži vien projektu īstenotāji iegūst unikālu pieredzi, ko citos apstākļos nebūtu iespējams iegūt.

Finansējuma piešķiršanas pamatojums un kārtība

Atbildes pielikumā pievienota tabula ar informāciju par informācijas pieprasījumā minēto NVO īstenotajiem projektiem, tostarp projektu nosaukumiem, mērķiem, sasniegtajiem

vai plānotajiem rezultātiem, īstenošanas periodiem, finansējuma programmām, piešķirto un faktiski izlietoto finansējumu, kā arī kopējo finansējuma apmēru. Vēršam uzmanību uz to, ka vairāki informācijas pieprasījumā minēto NVO projekti joprojām ir īstenošanā un to rezultātu izvērtēšana tiks veikta pēc projektu noslēguma atskaišu iesniegšanas.

Attīstības sadarbības projekti

Precizējot procedūras attiecībā uz attīstības sadarbības prioritāšu noteikšanu un projektu atlasi, informējam, ka atbilstoši SPL 4. pantam ministrija plāno starptautisko palīdzību, sadarbojoties ar Konsultatīvo padomi attīstības sadarbības politikas jautājumos. Savukārt atbilstoši SPL 6. pantā noteiktajam "Ārlietu ministrija izstrādā attīstības sadarbības politikas plānu un vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentus (...)" un "Ārlietu ministrija sadarbojas ar ārvalstu finansētājiem, lai īstenotu kopīgas (trīspusējas vai daudzpusējas) starptautiskās palīdzības aktivitātes (...)". SPL 9. pants nosaka kārtību, kādā ministrija izsludina un īsteno granta projektu konkursus.

Latvijas attīstības sadarbības ģeogrāfiskās un tematiskās prioritātes formulētas ar 2021. gada 14. aprīļa Ministru kabineta rīkojumu Nr. 245 apstiprinātajās Attīstības sadarbības politikas pamatnostādnēs 2021.-2027. gadam un ar 2024. gada 23. janvāra Ministru kabineta rīkojumu Nr. 71 apstiprinātajā Attīstības sadarbības politikas plānā 2024.-2027. gadam.

Lielākā finansējuma daļa Ārlietu ministrijas apstiprinātajos un administrētajos projektos, ko no 2024. līdz 2026. gadam īsteno informācijas pieprasījumā minētās NVO, ir atlasīti Attīstības sadarbības granta projektu konkursu ietvaros, bet viens no projektiem tiek īstenots uz Attīstības sadarbības politikas plānā 2024.-2027. gadam apstiprināto darba plānu.

Granta projektu konkursu sagatavošanas, izsludināšanas, lēmumu pieņemšanas par granta piešķiršanu, līgumu noslēgšanas, konkursa pabeigšanas, projekta īstenošanas uzraudzīšanas un kontroles, kā arī piešķirto finanšu atmaksāšanas kārtība ir noteikta Ministru kabineta 2020. gada 3. marta noteikumos Nr. 123 "Granta projektu konkursu īstenošanas kārtība" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi Nr. 123).

Atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 123 2. un 3. punktam, Ārlietu ministrija pirms granta projektu konkursa izsludināšanas izstrādā projektu konkursa nolikumu finansējuma vai līdzfinansējuma piešķiršanai (turpmāk – konkursa nolikums).

Ministru kabineta noteikumu Nr. 123 3.10., 3.11., 3.12., 3.13. apakšpunkti paredz, ka konkursa nolikumā norāda projekta iesnieguma atlases prasības, projekta iesnieguma izvērtēšanas kritērijus un to vērtības, projekta iesnieguma izvērtēšanas kārtību, minimālo punktu skaitu granta saņemšanai.

Lai nodrošinātu vienveidīgu rīcību attīstības sadarbības granta projektu konkursu organizēšanā, tostarp, konkursa nolikuma sagatavošanā, ministrija izdevusi iekšējos noteikumus[2] (turpmāk – iekšējie noteikumi), kuros noteikta kārtība, kādā Ārlietu ministrija veic granta projektu konkursa projektu iesniegumu reģistrēšanu, atvēršanu, pārbaudi, izvērtēšanu un lēmuma pieņemšanu.

Saskaņā ar granta projektu konkursa iekšējiem noteikumiem projektu iesniegumus

[2] 2022. gada 24. marta iekšējie noteikumi Nr. LV-7"Granta projektu konkursa "Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs" projektu iesniegumu izvērtēšanas kārtība", 2022. gada 8. septembra iekšējie noteikumi Nr. LV-15 "Līdzfinansējuma granta projektu konkursa "Atbalsts Eiropas Komisijas un citu starptautiskās palīdzības finansētāju finansētiem attīstības sadarbības un attīstības (globālās) izglītības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs un Latvijas Republikā" projektu iesniegumu izvērtēšanas kārtība", 2022. gada 24.oktobra iekšējie noteikumi Nr. LV-17"Granta projektu konkursa "Atbalsts priekšizpētes vizīšu finansējumam attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs" projektu iesniegumu izvērtēšanas kārtība"

vērtē projektu iesniegumu izvērtēšanas komisija (turpmāk – komisija). Katrā attiecīgajā gadā, kad tiek sagatavots granta projektu konkurss, arī konkursa nolikumā tiek ietverta informācija par to, ka projekta iesniegumu vērtēšanai tiek izveidota komisija. Atbilstoši iekšējo noteikumu 3. punktam komisijas sastāvs ir ne mazāks kā 5 locekļi un to veido Ārlietu ministrijas, nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomes un Centrālās finanšu un līguma aģentūras pārstāvji. Komisija tiek veidota ar mērķi sniegt profesionālu un objektīvu attīstības sadarbības projektu iesniegumu novērtējumu. Vienlaikus iekšējo noteikumu 5. punkts paredz, ka komisija var pieaicināt ekspertus, ja projektu iesniegumu vērtēšanas procesā ir nepieciešams gūt vispusīgāku izpratni par noteiktiem konkrētas jomas aspektiem. Atbilstoši iekšējo noteikumu 20. punktam komisijas locekļi iepazīstas ar izvērtējamo projektu iesniegumu sarakstu un paraksta apliecinājumu par objektivitātes un konfidencialitātes ievērošanu un interešu konflikta neesamību. Projektu vērtēšanā tiek ievērotas likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" prasības, tostarp ierobežojumi piedalīties tādu lēmumu pieņemšanā, kuros pastāv interešu konflikts. Ja tiek konstatēti apstākļi, kas var radīt interešu konfliktu, attiecīgais komisijas loceklis atstatās no konkrētā projekta izvērtēšanas. Komisija projektu iesniegumus vērtē atbilstoši konkursa nolikumā noteiktajiem projekta iesnieguma izvērtēšanas kritērijiem un tiek nodrošināts, ka visiem projektiem ir vienāds vērtētāju skaits. Katru projekta iesniegumu izvērtē vismaz 3 komisijas locekļi. Pēc visu projektu iesniegumu izvērtēšanas, balstoties uz komisijas vērtējumu, tiek sagatavots komisijas ziņojums, ko paraksta komisijas priekšsēdētājs. Komisijas ziņojumu apstiprina ministrijas valsts sekretārs.

Atbilstoši SPL 9. pantā noteiktajai procedūrai ārlietu ministre apstiprina konkursa izsludināšanu, taču ministre nepiedalās komisijas darbā un atbilstoši Iekšējiem noteikumiem, ministrei nav loma konkursu rezultātu apstiprināšanā.

Ministrija veic SPL ietvaros noteiktās izvērtēšanas procedūras. Atbilstoši SPL un granta projektu konkursa nolikumam, projekta iesniegums tiek noraidīts, ja tas neatbilst konkursa nolikumā noteiktām prasībām, piemēram, attiecībā uz projekta īstenošanas termiņu vai projekta iesniedzēja, partnera, līdzfinansētāja juridisko statusu. Tāpat projekta iesniegums tiek noraidīts, ja projekta iesniedzējs ir pasludināts par maksātnespējīgu, tā darbība ir apturēta, tam ir nodokļu parādi vai piemērotas sankcijas, kā arī gadījumos, kad ministrija iepriekš ir izbeigusi līgumsaistības projekta īstenotāja pienākumu nepildīšanas dēļ.

Komisija, vērtējot granta projektu konkursā iesniegtos iesniegumus, iespēju robežās vērtē arī finanšu riskus. Dubultā finansējuma risks tiek mazināts, izvērtējot projektu iesniegumos norādītās aktivitātes, iepriekš īstenotos līdzīgos projektus un to finansējuma avotus, kā arī plānoto izmaksu pamatotību. Papildus projektu iesniedzējiem ir jāiesniedz apliecinājums, kurā tie apstiprina, ka viens un tas pats projekta iesniegums nav iesniegts finansēšanai no dažādiem finanšu avotiem un netiek pretendēts uz dubultā finansējuma saņemšanu. Savukārt projekta budžeta tāmē ir norādāma informācija par pieejamo līdzfinansējumu.

Visu attīstības sadarbības granta projektu īstenošanas uzraudzība un kontrole tiek nodrošināta atbilstoši attiecīgajā periodā spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, attiecīgo granta projektu konkursa nolikumam un noslēgtajiem granta līgumiem. Tiek vērtēti projektu īstenotāju iesniegtie saturiskie un finanšu pārskati, kā arī izdevumus pamatojošie dokumenti, tāpat tiek pārbaudīta īstenoto aktivitāšu atbilstība apstiprinātajam projekta iesniegumam, finansējuma izlietojuma pamatotība un atbilstība līguma nosacījumiem. Projektu sasniegtie rezultāti tiek izvērtēti, salīdzinot faktiski īstenotās aktivitātes un sasniegtos rezultātus ar projekta iesniegumā noteiktajiem mērķiem, plānotajiem rezultātiem un rezultatīvajiem rādītājiem. Projekta īstenotāja iesniegto pārskatu izvērtēšanas rezultātu apliecina ministrijas

valsts sekretāra parakstīta projekta noslēguma vēstule. Plašāks sasniegto rezultātu izvērtējums tiek veikts pēc attiecīgā plānošanas perioda noslēguma, veicot pamatnostādņu izvērtējumu.

Publiskās diplomātijas programmas projekti

Lai nodrošinātu Latvijas kandidatūras ANO DP lobija un Latvijas atpazīstamības veicināšanas kampaņu, ministrijā tika izstrādāti iekšējie noteikumi[3], kuros noteikta kārtība, kādā ministrijā izvērtē, apstiprina un īsteno uzraudzību par publiskās diplomātijas programmas projektiem.

Saskaņā ar iekšējiem noteikumiem publiskās diplomātijas programmas projektu pieteikumus iesniedz Ārlietu ministrijas struktūrvienības un Latvijas diplomātiskās pārstāvniecības, sagatavojot projekta pieteikumu un budžeta tāmi. Projektus izvērtē un apstiprina ar ārlietu ministra rīkojumu izveidota komisija, kuru vada ministrijas valsts sekretārs. Komisijā ir vismaz četri locekļi, un lēmumi tiek pieņemti ar balsu vairākumu. Projektus vērtē pēc noteiktiem kritērijiem, ņemot vērā to atbilstību Latvijas ārpolitikas prioritātēm, mērķauditoriju, plānotās aktivitātes un izmaksu pamatotību. Vērtēšanas kritēriji ietver arī tādas aktivitātes, kas demonstrē Latviju kā uzticamu un atbildīgu starptautisko partneri, sniedz pienesumu Latvijas drošības un suverenitātes stiprināšanā, stingri atbalstot Ukrainu un turpinot izolēt Krieviju, kā arī Latvijas ekonomisko interešu un labklājības veicināšanu. Tāpat kritērijos noteikts, ka organizētajā pasākumā piedalās Latvijas amatpersonas, eksperti, pētnieki, uzņēmēji un nevalstiskā sektora pārstāvji. Projektu pieteikumus sagatavo un iesniedz atbilstoši publiskās diplomātijas programmas plāniem Latvijas prioritāšu ANO Drošības padomē īstenošanas atbalstam un Latvijas atpazīstamības veicināšanai. Projektu īstenotāji ir atbildīgi par piešķirtā finansējuma efektīvu, ekonomisku un lietderīgu izlietojumu atbilstoši paredzētajiem mērķiem. Pēc projekta noslēguma tiek iesniegta un vērtēta saturiskā un finanšu atskaite ar izdevumus pamatojošiem dokumentiem. Tādējādi tiek nodrošināta projektu īstenošanas un finansējuma izlietojuma uzraudzība.

Vienlaikus attiecībā uz informācijas pieprasījumā iezīmēto diskusiju par NVO piešķirtā finansējuma sistēmisku pārvaldību, vēlamies precizēt, ka Ārlietu ministrijas nolikums neietver kompetenci par citu ministriju NVO piešķirtā finansējuma uzraudzību.

ārlietu ministre Baiba Braže

Līga Renkmane
liga.renkmane@mfa.gov.lv

Kristīne Puriņa,
kristine.purina@mfa.gov.lv
Laura Kellija
Laura.kellija@mfa.gov.lv

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

[3] 2024. gada 26. februāra iekšējie noteikumi Nr. LV-14 "Kārtība, kādā Ārlietu ministrijā saskaņo Latvijas Republikas diplomātisko un konsulāro pārstāvniecību ārvalstīs publiskās diplomātijas pasākumu projektus Latvijas atpazīstamības veicināšanai.", 2025. gada 22. septembra iekšējie noteikumi Nr. LV-6 "Publiskās diplomātijas programmas Latvijas dalības Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomē prioritāšu īstenošanas atbalstam un Latvijas atpazīstamības veicināšanai projektu iesniegšanas, izvērtēšanas, apstiprināšanas un īstenošanas noteikumi"